ISSN 2076–1554

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Видавництво «Гілея»

Гілея

Науковий вісник

Випуск 203-204 (№ 1-2)

Київ – 2025

ISSN 2076–1554

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно

Реєстрація в Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення: Витяг з реєстру суб'єктів у сфері медіа-реєстрантів. Ідентифікатор медіа R30-04516 (рішення No 2694 від 05.09.2024 року)

Друкується за рішенням:

Вченої ради Українського державного університету ім. Михайла Драгоманова

(протокол № 07 від 27 лютого 2025 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:

Андрущенко В. П., д–р філос. наук, проф., член-кореспондент НАН України, академік НАПН України (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М., д–р філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Відповідальний редактор:

Іванець Н. В., доктор філософії PhD, завідувачка Навчально-наукової лабораторії «Соціальна філософія, філософія освіти та освітня політика» (Український державний університет імені Михайла Драгоманова)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д–р філос. наук, проф., член-кореспондент НАН України, академік НАПН України (Україна, Український державний університет імені Михайла Драгоманова)

Вашкевич В. М., д–р філос. наук, проф. (Україна, Український державний університет імені Михайла Драгоманова)

Гуменюк Б. І., д–р іст. наук, проф. (Україна, Український державний університет імені Михайла Драгоманова)

Куйбіда В. С., д-р наук з державного управління, кандидат юридичних наук, проф., (Україна, президент Всеукраїнської асоціації магістрів державного управління)

Рафальський О. О., д–р іст. наук, проф., академік НАН України, академік НАПН України (Україна, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України, Віце-президент НАН України)

Солдатенко В. Ф., д–р іст. наук, проф., член-кореспондент НАН України (Україна, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України)

Редакційна колегія з філософських наук:

Вашкевич В. М., д–р філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Глушко Т. П., д–р філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Драпушко Р.Г., канд. філос. наук, доц. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Жижко Т. А., д–р філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Кивлюк О. П., д–р філос. наук, проф. (Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»)

Панченко Л. М., канд. філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Шиндаулова Раушан, д-р філос. наук (Казахстан, Казахська національна консерваторія імені Курмангази)

Ярошенко А. О., д–р філос. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Редакційна колегія з політичних наук і публічного управління та адміністрування:

Андрущенко Т. В., д–р політ. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Андрюкайтене Р., д-р PhD соціальних наук (менеджмент), (Литва, Маріямполь)

Бебик В. М., д–р політ. наук, канд. психологічних наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Древаль Ю. Д., д-р наук з державного управління, проф. (Національний університет цивільного захисту України, Харків)

Котигоренко В. О., д–р політ. наук, проф. (Україна, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України)

Куйбіда В. С., д-р наук з державного управління, канд. юридичних наук, проф., (Україна, президент Всеукраїнської асоціації магістрів державного управління)

Новакова О. В., д–р політ. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Тімашова В. М., д-р політ. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Редакційна колегія з історичних наук:

Андрусишин Б. І., д–р іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Гуменюк Б. І., д–р іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Євтух В. Б., д–р іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Лучаківська Ів., доктор філософії, доц. (Жешувський Університет, (Польща)

Макарчук С. С., канд. іст. наук, доц., керівник (Миколаїв, Обласний центр пошукових досліджень та редакційно-видавничої діяльності)

Мелещенко Т. В., канд. іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Потильчак О. В., д–р іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Стоян Т. А., д–р іст. наук, проф. (Український державний університет ім. Михайла Драгоманова)

Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2025. – Вип. 203-204 (№ 1-2). – 132 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем сучасної науки в умах полікультурного глобалізаційного суспільства. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

© Редакційна колегія, 2025
© Автори статей, 2025
©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025

ISSN 2076-1554

Ukrainian State University named after
Mykhailo Drahomanov

Publishing House Hileya

Hileya

SCIENTIFIC BULLETIN

Volume 203-204 (№ 1-2)

Kyiv – 2025

ISSN 2076–1554

The collection is founded in 2004. Printed on a monthly basis

Certificate of printed mass media's state registration (re-registration):Series КВ № 22632-12532ПР from April 17th, 2017

Printed by decision
of Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov
(protocol № 07 of February 27, 2025)

The collection is a member of international database
Google Scholar; Index Copernicus (Poland); EBSCO Publishing. Inc. (USA),SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (India).

Honored Chief Editor:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Corresponding Member of NASU, Acad. of NAPS Ukraine (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Chief Editor:

Vashkevych V. M., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Editor-in-Chief:

Responsible editor: Ivanets N. V., Ph.D. Sciences, Head of the Educational and Scientific Laboratory "Social Philosophy, Philosophy of Education and Educational Policy" (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Editorial Board:

Andrushchenko V. P., Doctor of Philosophy Science, Prof., Member - cor. NAS of Ukraine, Acad. National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine, Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Vashkevich V. M., Doctor of Philosophy Sciences, Prof. (Ukraine, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University)

Humenyuk B. I., Doctor of History Sciences, Prof. (Ukraine, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University)

Kuybida V. S., Doctor of Public Administration, Candidate of Sciences. of Legal sciences, Prof., (Ukraine, president of the All-Ukrainian Association of Masters of Public Administration)

Rafalskyi O. O., Doctor of History, Sciences, Prof., Acad. National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine, I. F. Kuras Institute of Political and Ethnonational Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine)

Soldatenko V.F., Doctor of History Sciences, Prof., Member-cor. National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine, I.F. Kuras Institute of Political and Ethnonational Studies, National Academy of Sciences of Ukraine)

Philosophical Sciences Editorial Board:

Vashkevich V. M., Doctor of Philosophy. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Hlushko T. P., Doctor of Philosophy. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)
Drapushko R. G., Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor (Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University)

Zhizhko T. A., Doctor of Philosophy. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Kyvlyuk O. P., Doctor of Philosophy. Sciences, Prof. (Kyiv University of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy")

Panchenko L. M., candidate Philos. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Shindaulova Raushan, Doctor of Philosophy. Sciences (Kazakhstan, Kazakh National Conservatory named after Kurmangazy)

Yaroshenko A. O., Doctor of Philosophy. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Editorial board for political sciences and public management and administration:

Andrushchenko T. V., Doctor of Aviation. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Andryukaitene R., PhD, Social Sciences (Management), (Lithuania, Marijampol)

Bebyk V. M., Doctor of Aviation. of Science, candidate of psychological sciences, prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)
Dreval Yu. D., Doctor of Public Administration, Professor (National University of Civil Defense of Ukraine, Kharkiv)

Kotyhorenko V. O., Doctor of Aviation. Sciences, Prof. (Ukraine, I.F. Kuras Institute of Political and Ethnonational Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine)

Kuybida V. S., Doctor of Public Administration, Candidate of Sciences. of legal sciences, prof., (Ukraine, president of the All-Ukrainian Association of Masters of Public Administration)

Novikova O. V., Doctor of aviation. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Timashova V. M., Doctor of aviation. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Editorial board for historical sciences:

Andrusyshyn B. I., Ph.D. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Humenyuk B. I., Doctor of History Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Yevtukh V. B., Doctor of History Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Luchakivska Iv., Ph.D. Sciences, associate professor (University of Rzeszów, (Poland)

Makarchuk S. S., candidate history of Sciences, associate professor, manager (Mykolaiv, Regional Center for Search Research and Editorial and Publishing Activity)

Meleshchenko T. V., candidate history Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Potylchak O. V., Doctor of History Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Stoyan T. A., Ph.D. Sciences, Prof. (Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov)

Hileya: Scientific Bulletin. – Kyiv : «Publishing house «Hileya», 2025. – Volume 203-204 (№ 1-2). – 132 p.

The collections' concept is based on a multifaceted scientific coverage of the problems of formation of informational civilization. The main headings cover areas of historical, philosophical and political sciences. It is designed for specialists in the humanities and socio-political sciences.

©Editorial board, 2025
©Authors of articles, 2025
© Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov,2025

DOI:https://doi.org/10.31392/Hileya-POLITICAL-2025.203-204(1-2).09
УДК 327.56-027.541-027.22

СУЧАСНА ПРАКТИКА ВРЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ: БЕЗПЕКОВИЙ ТА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИМІРИ

MODERN PRACTICE OF RESOLVING REGIONAL CONFLICTS: SECURITY AND INFORMATION DIMENSIONS

Стоян Т. А.,
доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін, Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна, Київ)
e-mail: t.a.stoyan@udu.edu.ua
ORCID: file:///C:/users/stoya/Desktor/

Дмитренко С. П.,
кандидат політичних наук, доцент кафедри історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна, Київ)
e-mail: s.dmytrenko@udu.edu.ua
ORCID:https://orcid.org/ 0009-0005-4163-0468

Дмитренко О. С.,
кандидат політичних наук, доцент кафедри історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна, Київ)
e-mail: o.dmytrenko@udu.edu.ua
ORCID:https://orcid.org/ 0009-0000-7621-2710

Stoyan T. A.,
doctor of Historical Sciences, Professor, Professor of the Department of History of International Relations and Humanities, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University (Ukraine, Kyiv)
e-mail: t.a.stoyan@udu.edu.ua
ORCID: file:///C:/users/stoya/Desktor/

Dmytrenko S. P.,
candidate of Political Sciences, Associate Professor of the Department of History of International Relations and Humanities, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University (Ukraine, Kyiv)
e-mail: s.dmytrenko@udu.edu.ua
ORCID:https://orcid.org/ 0009-0005-4163-0468

Dmytrenko O. S.,
candidate of Political Sciences , Associate Professor of the Department of History of International Relations and Humanities, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University (Ukraine, Kyiv)
e-mail: o.dmytrenko@udu.edu.ua
ORCID:https://orcid.org/ 0009-0000-7621-2710

Стаття розглядає сучасну практику вирішення регіональних конфліктів у контексті безпекового та інформаційного вимірів. Проаналізовано перелік факторів, що впливають на виникнення та ескалацію конфліктів. Знищення регіональних просторів та маніпуляція суспільною свідомістю спричинена інформаційною революцією.

Окремим напрямком досліджень є взаємодія безпекового та інформаційного вимірів. Ефективність регулювання конфліктів підвищує інтеграція традиційних засобів безпеки з сучасними інформаційними технологіями. Інформаційна складова є важливою частиною стабілізації ситуації та запобігання новим загрозам, таким як пропаганда чи кібератаки.

У боротьбі з пропагандою задіяні інформаційні технології. Штучний інтелект, програми аналізу даних і медіаграмотності можуть бути використані для зміцнення інформаційної стабільності суспільства. Існує необхідність міжнародного співробітництва у сфері інформаційної безпеки.

На основі проведеного дослідження запропоновано рекомендації щодо впровадження інструментів безпеки та інформаційних стратегій. Вони стосуються створення систем моніторингу, освітніх програм для громад та міжнародних механізмів координації дій. За допомогою такого підходу можна створити стабільну основу регіональної та глобальної стабільності.

Ключові слова: інформаційні технології, регіональні конфлікти, інформаційний вимір, безпекові стратегії, сучасна боротьба.

The article considers the modern practice of resolving regional conflicts in the context of security and the information dimension. A list of factors influencing the emergence and escalation of conflicts is analyzed. The destruction of regional spaces and the manipulation of public consciousness are caused by the information revolution.

A separate area of research is the interaction of the security and information dimensions. The effectiveness of conflict regulation is increased by the integration of traditional security tools with modern information technologies. The information component is an important part of stabilizing the situation and preventing new threats, such as propaganda or cyberattacks.

Information technologies are involved in the fight against propaganda. Artificial intelligence, data analysis programs and media literacy can be used to strengthen the information stability of society. There

is a need for international cooperation in the field of information security.

Based on the research, recommendations are proposed for the implementation of security tools and information strategies. They concern the creation of monitoring systems, educational programs for communities and international mechanisms for coordinating actions. With this approach, it is possible to create a stable basis for regional and global stability.

Keywords: *information technology, regional conflicts, information dimension, security strategies, modern struggle.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За останні десятиліття простір для виникнення конфліктів значно розширився. Такі ситуації не завжди зумовлені ефективною роботою відповідних державних інституцій в контексті прояву мондіалістичних тенденцій. Імовірність виникнення конфліктів значною мірою зумовлена інформаційною революцією, адже глобальна інформатизація поступово руйнує самодостатній регіональний простір. Завдяки таким тенденціям можна керувати свідомістю громадян, маніпулюючи ними в інтересах певних соціальних груп. Такі дії можуть мати деструктивний характер, створюючи різні майданчики для виникнення соціальних конфліктів. Деякі з них все більше виходять за межі певного соціального простору, порушуючи формується глобальний і регіональний баланс. Попередження та розв'язання конфліктів на рівні конкретного соціального простору з мінімальними витратами різноманітних ресурсів передбачає оптимальне поєднання інтересів якомога більшої кількості суб'єктів, що входять до формованого глобального та регіонального світопорядку.

Нині статус регіонального конфлікту став однією з найбільш гострих проблем, яку обговорює і опрацьовує міжнародна спільнота. Ескалація регіонального конфлікту носить згубний вплив на глобальну безпеку; може порушити економічну стабільність і суспільну гармонію, позаяк перетворює точкову суперечку на міжнародний виклик, який набуває статусу потенційної загрози.

Регіональний конфлікт може виникнути на основі економічних, історичних, етнічних, політичних факторів, а його вирішення потребує детального аналізу і комплексного підходу.

У XXI столітті залучити інструмент безпеки та інформаційної технології стає необхідним для регулювання регіонального конфлікту.

Ключовою проблемою у контексті вивчення регіонального конфлікту є недостатня кількість безпекових та інфостратегій. Дипломатія і військове втручання, будучи традиційними методами миротворчості, можуть пропускати нові загрози, наприклад, пропаганди, дезінформації або кібератаки. На цій підставі досліджувати інфовимір конфлікту стає надважливо: інформаційні технології можуть відкрити нові актуальні візії в інструментарії менеджменту конфлікту, але і створять напруженість або ризик маніпуляції.

Практична необхідність розвідки базується на відсутності напрацювань ефективного регулювання конфлікту в регіоні, що може мати довготривалі наслідки, серед яких міграційна криза, зростання загрози тероризму, економічна деградація регіону, наприклад, Близький Схід чи Східна Європа в контексті регіонального конфлікту показують рівень дестабілізації не тільки на локальній території, а і його вплив на міжнародні економічні і політичні процеси. На цій підставі зменшенню ескалації конфлікту будуть сприяти сучасній важелі інформаційного управління.

Наукова важливість дослідження цієї проблеми базується на вивченні теорії взаємодії інформаційного та безпекового виміру у змісті регіонального конфлікту.

Наукова розвідка дозволяє вишукати нові підходи до вирішення регіонального конфлікту; сприяти формуванню значної кількості і багатосторонності стратегії. У врегулюванні конфлікту допоможе інтеграція наукових знань у сфері міжнародної безпеки, комунікаційних технологій і інформаційної політики, що забезпечить ефективний менеджмент конфліктом та запобігатиме новій загрозі.

Отже, наукова розвідка в контексті опрацювання сучасної практики погашення регіонального конфлікту з врахуванням інформаційного та безпекового вимірів має практичне значення і для наукової сфери, і для практичного застосування, натомість актуальність теми поширюється не тільки на локальні конфлікти, а й може виступати інструментом боротьби з глобальними викликами, які є продукує інформаційне суспільство.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сьогодні конфлікти існують у всіх сферах життя [3]. Сучасні технології вирішення конфліктів орієнтовані на конструктивну участь усіх сторін конфлікту. Для запобігання протиріч необхідно застосовувати превентивні методи.

Багато авторів [10] показують нові підходи до вивчення причин, сутності та наслідків соціальних конфліктів, характерних для сучасного світу, який поєднує в собі як глобальні, так і регіональні тенденції. Загроза виникнення соціальних конфліктів багато в чому зумовлена рівнем правової культури. Проте ефективність правового регулювання передбачає максимальне зміцнення моральних засад у суспільстві. Причиною конфлікту може бути ситуація, в якій правове право не може бути сумісним із соціальними нормами, що особливо проявляється на рівні конкретного глобального та регіонального простору.

У статті [8] проаналізовано питання щодо переваг використання альтернативних способів вирішення публічно-правових спорів і конфліктів. Фактором зародження та досить динамічного розвитку альтернативних способів вирішення спорів і конфліктів, у тому числі й публічно-правових, у різних державах є, з одного боку, суттєві недоліки існуючі судові системи, а з іншого боку, реальні переваги згаданих вище систем вирішення приватних спорів. Переваги альтернативних способів вирішення спорів і конфліктів, у тому числі в публічно-правовій сфері, зумовлені недоліками, притаманними офіційній судовій системі. Саме недоліки останніх спонукали до інтенсивного пошуку альтернативних методів і стали фактором їх подальшого динамічного широкого використання. Водночас альтернативне вирішення спорів має свої особливі переваги, незважаючи на слабкість функціонування державного суду. Фактор економії державних коштів, про який йдеться в контексті запровадження альтернативного вирішення спорів та конфліктів, досить часто виступає рушійною силою для впровадження нових підходів та інноваційних рішень. Разом з тим, система альтернативного вирішення спорів і конфліктів має ряд інших переваг, які спрямовані насамперед на забезпечення законних інтересів сторін, на реалізацію відносно комфортного порядку вирішення правових спорів і конфліктів.

Одним із найбільш очікуваних проявів глобалізації, на думку деяких науковців [9], стало помітне посилення тенденцій регіоналізації, які характеризуються домінуванням локально орієнтованих цінностей і пріоритетів. Конфліктні розриви регіональних структур, спричинені неотурбулентністю, супроводжуються інтенсивною, але не безпроблемною «надбудовою» глобального рівня над системою міжнародних відносин. Значне прискорення темпів трансформаційних змін під впливом воєнних конфліктів і протистоянь зумовлює сприйняття світової системи як глобально-регіонального динамічного об'єкта та переосмислення існуючих теорій розвитку безпеки.

Значною кількістю науковців [6] розглядається важливість і необхідність створення нової міжнародної організації, покликаної взяти на себе роль забезпечення регіональної безпеки; від неї ж і залежатиме міцність нової архітектури міжнародної безпеки у підтримці глобальної стабільності, яка працюватиме на основі посередницької дипломатії.

Науковці [5] пропонують модель аналізу сучасних збройних конфліктів у світі на основі вивчення політичних практик врегулювання конфліктів у Хорватії, Північній Ірландії та Республіці Молдова. Автори підкреслюють критичні умови для врегулювання збройних конфліктів, включаючи вирішення питань безпеки, досягнення консенсусу щодо мирного плану, залучення груп меншин до переговорів, створення інклюзивних політичних інститутів, сприяння сталому економічному розвитку та посилення ролі міжнародних організацій у посередництві та моніторингу мирні угоди. Модель намагається об'єднати політичні, економічні та соціальні аспекти, щоб забезпечити всебічне розуміння факторів, що впливають на управління та врегулювання збройних конфліктів. Порівнюючи конфлікти в Хорватії, Північній Ірландії та Республіці Молдова, автори розглянули унікальні історичні особливості кожен випадок і визначили їх загальний об'єкт.

Враховуючи геополітичні, геостратегічні та геоекономічні характеристики Кавказького регіону [1], він був схильний до конфліктів, напруженості та конкуренції з боку регіональних і трансрегіональних сил. З одного боку, існування мозаїки етносів і культур у цьому регіоні завжди було фактором залучення трибунальних, соціальних і політичних конфліктів. Розпад Радянського Союзу розділив Кавказ на Північну і Південну. Держави Азербайджан, Вірменія та Грузія були розташовані на Південному Кавказі, а інші - в межах Росії і називалися Північним Кавказом. Південнокавказькі республіки доклали багато зусиль, щоб досягти нової позиції в регіоні та регулювати свої зовнішні (політичні) зв'язки після здобуття незалежності відповідно до свого історичного походження та появи нової політичної атмосфери в регіоні та світі. Пожежа конфліктів і напруженості на Південному Кавказі, дисбаланс у регіоні, розчарування окремих країн під час конфліктів у Нагірному Карабасі, Абхазії та Осетії призвели до поступового розходження кавказьких республік Росії. У цих умовах був прокладений шлях для присутності нових гравців, особливо Сполучених Штатів Америки та НАТО. Окремі автори [2] надають особливого значення регіонам і суб'єктам міжнародного права, в тому числі Узбекистану, в забезпеченні регіональної безпеки в Центральній Азії.

Дослідники також аналізують регіональні відмінності небезпеки в Нігерії, щоб запропонувати відповідний підхід до розуміння їх особливостей [4]. Домінуюче військове втручання та універсальні підходи є неприйнятними для вирішення безлічі викликів безпеці країни. Теорія регіонального комплексу безпеки пропонує теоретичну основу для контекстуалізації складної проблеми безпеки в Нігерії. Необхідно розділити динаміку для кожного з регіонів. Синтез із шести геополітичних зон показує, що, хоча виклики безпеці проявляються в нестабільних умовах життя, рушійні сили відрізняються. Автори пропонують проаналізувати регіональне втручання та виявити основні фактори для кожного регіону із застосуванням відповідного та стійкого підходу до вирішення проблеми безпеки.

Наукові розвідки [7] опрацьовують політи-

ку регіонального уряду щодо вирішення соціальних конфліктів у місті Туаль, а також перешкоди, з якими стикається регіональна влада у вирішенні соціальних конфліктів у місті Туал. Фактори, які викликають соціальний конфлікт між мешканцями Ярлера та мешканцями Банда-Елі в місті Туал, пов'язані з алкоголем, проблемою відсутності працевлаштування, поширенням фальшивої інформації через соціальні мережі. На основі результатів інтерв'ю та спостережень на місці дослідження можна зробити висновок, що у вирішенні соціального конфлікту між мешканцями комплексу Ярлер і мешканцями комплексу Банда Елі міська влада Туала впоралася та розв'язала його добре, але вона не було оптимальним.

Однак навіть попри наявність такої значної кількості розвідок, яким присвячені українські та зарубіжні наукові візії, усе ж не вирішеним залишається питання практики врегулювання регіональних конфліктів у контексті безпекової та інформаційної політики.

Мета статті: врахування ролі безпековго та інформаційного вимірів у аналізі сучасних підходів до врегулювання регіональних конфліктів задля зменшення їх ескалації, застосування нових технології, попередження загроз.

Завдання:

- з'ясувати перелік факторів упливу на виникнення та ескалацію регіональних конфліктів;
- зробити дослідження взаємодії безпекового й інформаційного вимірів у врегулюванні конфлікту;
- дослідити роль інформаційних технологій у контексті боротьби з дезіфнормацією та пропагандою;
- надати рекомендації щодо впровадження безпекових інструментів та інфостратегій в управлінні регіональними конфліктами.

Методи дослідження: **аналіз** наукових джерел та практичного досвіду врегулювання конфліктів у сучасному світі; **системний підхід** до оцінки впливу інформаційних і безпекових чинників на динаміку конфліктів; **компаративний аналіз** регіональних конфліктів (Близький Схід, Східна Європа) для виявлення спільних та унікальних характеристик**; моделювання** сценаріїв використання інформаційних технологій для запобігання і врегулювання конфліктів.

Виклад основного матеріалу. За останні 80 років міжнародна медіація пройшла три етапи. На переконання Ахмад і Мохаммад [1], геополітичні особливості регіонів і конкуренція між регіональними та трансрегіональними силами відігравали важливу роль у таких конфліктах. Тим часом активізація недержавних рушіїв призвела до зростання посередництва через «дипломатію другого шляху», який ми можемо аналізувати у названому етапі, позаяк саме тут міжнародна медіація стає сформованим напрямком досліджень. На цьому етапі вивчення міжнародної медіації стає сформованим напрямком досліджень. На другому етапі, який розпочався наприкінці 1980-х і на початку 21 століття, радянські та американські посередницькі зусилля досягли швидкого прогресу у вирішенні багатьох давніх регіональних конфліктів. На третьому етапі, XXI ст., дослідники, такі як Верменич [9], зазначають, що політична організація світу зазнає швидких змін на всіх трьох рівнях: Вестфальської системи, системи міждержавних відносин, політичних систем окремих держав. Ці далекосяжні зміни збільшать ймовірність конфлікту та змінять характер міжнародних конфліктів, зробивши їх більш багатосторонніми, на переконання Стебелєва [8] та залучивши низку учасників. У відповідь на вимоги управління складними конфліктами з'явилися нові тенденції в медіації, зокрема активізація медіаційної діяльності в країнах, що розвиваються, залучення миротворчих операцій до медіації та використання цифрових технологій для цілей медіації. Водночас крах старого глобального політичного порядку призводить до зростання конфліктів, пов'язаних із ідентичністю, включно з розбіжностями щодо цінностей. Сторони в таких спорах менш охочі шукати компромісу на основі інтересів, що зменшує ймовірність успіху медіації.

Конфлікти регіональної політики, як указують Мозлоєв і Галімзіянова [6], часто виникають через невідповідність між потребами громади та політикою уряду. Цей дисбаланс відображає складну динаміку за участю різних сторін, таких як органи місцевого самоврядування, законодавчі органи та громади, з різними інтересами. У цьому контексті правова політика відіграє важливу роль як основа для створення справедливих і стійких рішень. Проте впровадження на місцях часто стримується політичним опором, обмеженими ресурсами та необізнаністю з правовими принципами. Інклюзивність, міжсекторальна співпраця та гнучкий підхід до місцевих потреб є головними ключами до подолання політичних конфліктів. Альтернативні механізми, такі як посередництво та арбітраж, пропонують більш мирне вирішення, ніж судовий процес. Прозорість процесу розробки політики також важлива для підвищення легітимності та довіри громадськості. Завдяки інтеграції потреб громади, національних правових принципів і адаптивних нормативних актів правова політика може бути стратегічним інструментом вирішення місцевих політичних конфліктів. Такий підхід підтримує гармонійний сталий розвиток, створює соціальну стабільність і посилює справедливість на місцевому рівні.

Як свідчать дослідження Мовчана та ін. [5], регіональні конфлікти можуть формуватися, коли на них діє комплекс факторів, що охоплює культурні, етнічні, соціальні, економічні, за переконанням Лавала і Мбіби [4], по-

літичні вектори.

Розглянемо культурні вектори, наприклад, різниця в традиціях, мовах або релігії можуть сприяти формуванню ідентичності різних груп населення, однак відсутність діалогу між такими групами потенційно поглиблює конфлікт.

Етнічні і соціальні фактори є не менш важливими. Протиріччя, що існують між етнічними або релігійними групами в контексті історичного розвитку можуть бути загострені через маніпуляційні інформаційні стратегії, що посилюють рівень ненависті, стереотипи. Це стає підставою для регіонального конфлікту, особливо в тих державах, де взаємодіє багато націй.

Політичні фактори охоплюють слабкість державної інституції: авторитарний характер, боротьбу за владу тощо. Недовіра до уряду або відсутність механізму правового регулювання може створити підґрунтя протистояння в умовах політичної закритості або зовнішнього втручання, відтак регіональний конфлікт може перетворитися на кризу.

Ураховуючи ці фактори, необхідно більш точно прогнозувати і попереджати загострення регіональних конфліктів.

На наше переконання, ключовими елементами в менеджменті конфлікту є інформаційно-безпекові виміри, адже саме вони тісно взаємодіють, коли є необхідність стабілізувати ситуацію.

Традиційний інструмент безпеки, наприклад, санкція, військова операція або дипломатія є базовими, однак їхня ефективність у багатьох проявах залежить від використання інформаційних технологій. Щоб створювати механізми впливу на конфлікт, інформаційний вимір шляхом поширення правдивої інформації, яка сприяє стабілізації ситуації, допомагає викривати дезінформацію та знижувати рівень ескалації.

Заходи фізичної безпеки в поєднанні із проведенням інформаційних кампаній дозволяють знизити рівень агресії та почати передумови для переговорів, однак усе одно існує потреба створити таку систему моніторингу, що дозволить ідентифікувати маніпуляцію або використання деструктивної інформації. Така система повинна бути інтегрованою до загального безпекового управління і сприяти оперативному обміну даними.

Роль інформаційних технологій в протидії дезінформації та пропаганді чи не найважливіша в контексті інструментів маніпуляції. У сучасних регіональних конфліктах мас-медіа, цифрові інструменти, соціальні мережі, платформи, - це ті варіанти поширення інформації, які завжди працюють на випередження; їхня швидкість може в тому числі створювати умови для появи фейкових новин, які підсилюють напруженість суспільства. Щоб якісно боротися із виявленням дезінформації, необхідно запроваджувати алгоритми штучного інтелекту, які здатні проаналізувати великий обсяг відомостей і виявити інформаційні аномалії, характерні для неправдивих повідомлень. Саме така методика дозволяє швидко реагувати на інформаційні загрози.

Не відкидаємо також іншого важливого аспекту просвітницької діяльності: цифрові платформи для медіаграмотності допоможуть навчити громадян критично оцінювати надану їм інформацію та протистояти будь-яким маніпуляціям; освітні програми активно запроваджують в Україні на національному рівні для того, аби формувати стійкість до пропаганди.

Третім не менш важливим вектором роботи в цьому напрямі є міжнародне співробітництво: окремі країни для того, аби поборотися з пропагандою, об'єднують зусилля і створюють єдині уніфіковані стандарти інформаційної безпеки, які охоплюють взаємний обмін даними та технологіями. Це дозволяє формувати глобальну стратегію протидії інформаційним загрозам та якісно поширювати її для інших міжнародних партнерів.

Щоб здійснювати ефективний менеджмент регіональними конфліктами, необхідно інтегрувати інфостратегії та безпекові інструменти в комплексну систему врегулювання та деескалації конфлікту, переконані Яценко та Галіахметова [10].

Першим кроком повинно стати створення міждисциплінарних груп, до яких будуть належати фахівці в сфери міжнародної безпеки, комунікації та інформаційних технологій. Такі робочі групи будуть розробляти цілісні стратегії, що допоможуть врегулювати конфлікти, а також запобігти їхній ескалації.

Однією з ключових рекомендацій також може бути розвиток інструменту моніторингу. Інструмент моніторингу повинен охоплювати аналіз даних інформаційних потоків, виявляти потенційну загрозу та давати оцінку їхньому впливу на поширення конфлікту. Така практика дозволить вчасно реагувати на потенційний конфлікт та вживати превентивних заходів.

Третім аспектом є провадження програм навчання для місцевих громад, які перебувають у зоні конфлікту. Освітня ініціатива повинна надавати відповіді на всі питання громадян, які стосуються медіаграмотності, що описано у працях Реноата та ін. [7], основ миротворчості та безпеки перебування в цифровому середовищі. Указані програми допоможуть знизити рівень напруженості в регіоні та сприяти певній його стабілізації.

Окрім цього рекомендовано створювати механізми координації на міжнародному рівні, які зможуть оперативно реагувати на кризу, що наростає. Такі механізми можуть містити міждержавний обмін інформацією, спільні інформаційні платформи, спільну розробку технології для врегулювання конфлікту.

Висновки. Отже, дослідження шляхів ви-

рішення конфліктів у сучасному суспільстві, які значною мірою зумовлені рівнем усвідомлення специфіки соціальних організмів нового глобально-регіонального світоустрою, що передбачає розвиток нетрадиційних методів, передбачає вивчення витоків і сутності соціальних суперечностей.

Щоб урегулювати регіональний конфлікт в нинішньому світі, потрібно притримуватися комплексного підходу, який врахує всі фактори, у тому числі економічні, політичні, соціальні та інформаційні.

Відзначимо, що головними факторами, які впливають на виникнення та поширення конфліктів, можуть бути маніпуляції в сфері інформації, політична нестабільність, нерівномірний доступ до ресурсів, соціальна нерівність абощо.

Усвідомлення кожного з цих чинників або множину їх вибірки допоможе зрозуміти природу конфлікту і знайти способи їхнього ефективного попередження.

Імплементація інформаційного та безпекового вимірів в контекст менеджменту конфлікту демонструє значний потенціал сучасному світі.

Поєднати традиційний інструмент безпеки і сучасну інформаційну технологію рекомендовано для того, щоб запобігти новим загрозам, в тому числі кіберзагрозам, дезінформації та пропаганді.

Важливо використовувати інформаційну стратегію, щоб зміцнити довіру між конфліктуючими сторонами та створити умови для діалогу. Незамінною є роль інформаційних технологій в боротьбі з пропагандою та дезінформацією через освітні ініціативи, штучний інтелект, алгоритм аналізу даних, що формують основу медіаграмотності, яка підвищує інформаційну стійкість соціумів.

Налагодити і узгодити дії в цьому напрямі дозволить міжнародна співпраця: для того, щоб ефективно керувати регіональним конфліктом, потрібно впровадити сучасну інфостратегію та безпековий інструмент, який охопить розробку моніторингу, освітні програми для громад і зусилля міжнародних партнерів.

Такий комплексний підхід дозволить не лише знизити рівень ескалації поточного конфлікту, а й запобігти поширенню конфлікту у майбутньому та створити якісну основу для глобальної стабільності.

Список використаних джерел

1. Ahmad J., Mohammad K. (2024). Conflicts in the Caucasus Region and Its Effects on Regional Security Approach. Journal of Politics and Law, 8, pp. 83-83. https://doi.org/10.5539/jpl.v8n1p83
2. Amonovich Q. (2024). THEORY AND PRACTICE OF REGIONAL SECURITY: UZBEKISTAN IS THE LEVER OF REGIONAL SECURITY IN CENTRAL ASIA. The American Journal of Political Science Law and Criminology, 6, pp. 68-72. https://doi.org/10.37547/tajpslc/Volume06Issue11-09
3. Dublenkova S., Anoshin K., Sokolovskaia I. (2022). Modern Technologies for Resolving Conflicts Within an Organization. Laisvalaikio tyrimai, 2, pp. 1-6. https://doi.org/10.33607/elt.v1i17.1124
4. Lawal L., Mbiba B. (2024). Resolving Nigeria's Security Conundrum: A Comprehensive Regional Analysis. Journal of African Conflicts and Peace Studies.
5. Movchan M., Zaichenko I., Bondarenko M., Kovalchuk R. (2024). The Model of Analysis of Modern Armed Conflicts and Political Practices of Conflict Management. Empirio, 1, pp. 65-75. https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.65-75
6. Mozloev A., Galimzyanova A. (2024). Regional security and the role of regional players. Diplomaticheskaja sluzhba (Diplomatic Service), pp. 355-362. https://doi.org/10.33920/vne-01-2404-07
7. Renoat M., Tutuarima F., Sapulette M. (2024). The Role of the Regional Government of Tual City in Resolving Social Conflicts Between Communities in Tual City (Case Study of the Yarler Complex and the Bandaeli Complex). JETISH: Journal of Education Technology Information Social Sciences and Health, 3, pp. 1006-1017. https://doi.org/10.57235/jetish.v3i2.3164
8. Stebeliev A. (2023). The main advantages of using alternative methods of resolving disputes and conflicts in the public legal sphere. The Journal of V N Karazin Kharkiv National University Series Law, pp. 35-40. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-04
9. Vermenych Ya. (2024). TRENDS OF GLOBAL REGIONALIZATION IN THE CONSTRUCTION OF THE MODERN SECURITY SPACE. Mižnarodnì zv'âzki Ukraïni: naukovì pošuki ì znahìdki, pp. 89-108. https://doi.org/10.15407/mzu2024.33.089
10. Yatsenko M., Galiakhmetov R. (2024). Social conflicts in the global-regional world order: peculiarities of study and prevention. Professional education in the modern world, 14, pp. 232-241. https://doi.org/10.20913/2618-7515-2024-2-5

References

1. Ahmad J., Mohammad K. (2024). Conflicts in the Caucasus Region and Its Effects on Regional Security Approach. Journal of Politics and Law, 8, pp. 83-83. https://doi.org/10.5539/jpl.v8n1p83
2. Amonovich Q. (2024). THEORY AND PRACTICE OF REGIONAL SECURITY: UZBEKISTAN IS THE LEVER OF REGIONAL SECURITY IN CENTRAL ASIA. The American Journal of Political Science Law and Criminology, 6, pp. 68-72. https://doi.org/10.37547/tajpslc/Volume06Issue11-09
3. Dublenkova S., Anoshin K., Sokolovskaia I. (2022). Modern Technologies for Resolving Conflicts Within an Organization. Laisvalaikio tyrimai, 2, pp. 1-6. https://doi.org/10.33607/elt.v1i17.1124
4. Lawal L., Mbiba B. (2024). Resolving Nigeria's Security Conundrum: A Comprehensive Regional Analysis. Journal of African Conflicts and Peace Studies.
5. Movchan M., Zaichenko I., Bondarenko M., Kovalchuk R. (2024). Model′ analizu suchasnykh

zbroinykh konfliktiv ta politychnykh praktyk upravlinnia konfliktamy (The Model of Analysis of Modern Armed Conflicts and Political Practices of Conflict Management). Empirio, 1, pp. 65-75. https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.65-75
6. Mozloiev A., Halimzianova A. (2024). Rehional′na bezpeka ta rol′ rehional′nykh hravtsiv (Regional Security and the Role of Regional Players). Diplomaticheskaja sluzhba (Diplomatic Service), pp. 355-362. https://doi.org/10.33920/vne-01-2404-07
7. Renoat M., Tutuarima F., Sapulette M. (2024). The Role of the Regional Government of Tual City in Resolving Social Conflicts Between Communities in Tual City (Case Study of the Yarler Complex and the Bandaeli Complex). JETISH: Journal of Education Technology Information Social Sciences and Health, 3, pp. 1006-1017. https://doi.org/10.57235/jetish.v3i2.3164
8. Stebeliiev A. (2023). Osnovni perevahy vykorystannia alternatyvnykh metodiv rozviazannia sporiv ta konfliktiv u publichnii pravovii sferi (The Main Advantages of Using Alternative Methods of Resolving Disputes and Conflicts in the Public Legal Sphere). The Journal of V N Karazin Kharkiv National University Series Law, pp. 35-40. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-35-04
9. Vermenych Ya. (2024). Tendentsii hlobal′noi rehionalizatsii u budivnytstvi suchasnoho prostoru bezpeky (Trends of Global Regionalization in the Construction of the Modern Security Space). Mìžnarodnì zv'âzki Ukraïni: naukovì pošuki ì znahìdki, pp. 89-108. https://doi.org/10.15407/mzu2024.33.089
10. Yatsenko M., Haliakhmetov R. (2024). Sotsial′ni konflikty v hlobal′no-rehional′nomu svitovomu poryadku: osoblyvosti doslidzhennia ta zapobihannia (Social Conflicts in the Global-Regional World Order: Peculiarities of Study and Prevention). Professional education in the modern world, 14, pp. 232-241. https://doi.org/10.20913/2618-7515-2024-2-5